

Č.j.: 753/2007
Košice, 1.8.2007

SMERNICA o poskytovaní osobných ochranných pracovných prostriedkov

vypracovaná v zmysle Nariadenia vlády SR č. 395/2006 Z.z. o minimálnych požiadavkách na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Čl. 1 Úvodné ustanovenia

- 1.1** Smernica o poskytovaní osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len smernica) je vnútorný predpis, ktorý upravuje minimálne požiadavky na poskytovanie a používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov potrebných na ochranu života a zdravia zamestnancov pri práci v podmienkach Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach – Prírodovedeckej fakulty.

Čl. 2 Vymedzenie niektorých pojmov

- 2.1** **Osobným ochranným pracovným prostriedkom** je každý prostriedok, ktorý zamestnanec pri práci nosí, drží alebo inak používa vrátane jeho doplnkov a príslušenstva, ak je určený na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnanca.
- 2.2** Osobným ochranným pracovným prostriedkom podľa ods. 2.1 nie je:
- bežný pracovný odev, uniforma a obuv,
 - prostriedok používaný pri cestnej doprave,
 - športový výstroj,
 - prostriedok na sebaobranu a na odstrašovanie.
- 2.3** **Doba použiteľnosti osobného ochranného pracovného prostriedku** predstavuje čas, počas ktorého zamestnanec používa osobné ochranné pracovné prostriedky tak, aby bol dostatočne chránený pred analyzovaným rizikom.

Čl. 3

Poskytovanie osobného ochranného pracovného prostriedku

- 3.1 UPJŠ Prírodovedecká fakulta poskytuje zamestnancovi osobné ochranné pracovné prostriedky na používanie, ak nebezpečenstvo nemožno vylúčiť alebo obmedziť technickými prostriedkami, prostriedkami kolektívnej ochrany ani metódami a formami organizácie práce.
- 3.2 Ak viaceré nebezpečenstvá vyžadujú, aby zamestnanec používal súčasne viac osobných ochranných pracovných prostriedkov, UPJŠ Prírodovedecká fakulta poskytne zamestnancovi osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré sa dajú navzájom skombinovať a zabezpečia účinnú ochranu pred týmito nebezpečenstvami.
- 3.3 UPJŠ Prírodovedecká fakulta poskytuje pracovný odev alebo pracovnú obuv zamestnancovi, ktorý pracuje v prostredí, v ktorom odev alebo obuv podliehajú mimoriadnemu opotrebovaniu alebo mimoriadnemu znečisteniu, ak sa stanú nepoužiteľné, za čas kratší ako šesť mesiacov.
- 3.4 UPJŠ Prírodovedecká fakulta poskytuje osobné ochranné pracovné prostriedky aj zamestnancom, ktorí vykonávajú prácu príležitostne alebo nepravidelne, avšak iba na čas vykonávanej práce.
- 3.5 Pre zamestnancov inej organizácie, ktorá v priestoroch UPJŠ Prírodovedeckej fakulty vykonáva činnosť, sa osobné ochranné pracovné prostriedky neprideliujú.

Čl. 4

Požiadavky na poskytovaný osobný ochranný pracovný prostriedok

- 4.1 Osobný ochranný pracovný prostriedok, ktorý je poskytovaný zamestnancovi musí:
 - a) zabezpečovať účinnú ochranu pred existujúcimi nebezpečenstvami a nesmie zvyšovať riziko,
 - b) zodpovedať existujúcim a predvídateľným pracovným podmienkam a pracovnému prostrediu na pracovisku,
 - c) vyhovovať ergonomickým požiadavkám, zdravotnému stavu a po potrebnom prispôbení aj telu zamestnanca, ak to osobný ochranný pracovný prostriedok umožňuje,
 - d) byť zdravotne neškodný.
- 4.2 Osobný ochranný pracovný prostriedok má v zásade používať jeden zamestnanec. Ak okolnosti vyžadujú, aby ten istý osobný ochranný pracovný prostriedok používalo viac zamestnancov, UPJŠ Prírodovedecká fakulta vykoná opatrenia, aby
 - a) nebola ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnancov,
 - b) osobný ochranný pracovný prostriedok bol zamestnancovi prístupný vždy v prípade potreby.
- 4.3 Pridelenie osobného ochranného pracovného prostriedku alebo výmena sa rieši formou žiadanky na materiál. Žiadanku schvaľuje a podpisuje vedúci zamestnanec príslušného pracoviska. Prevzatie osobného ochranného pracovného prostriedku podpisuje zamestnanec.
- 4.4 Čistenie pracovného odevu a pridelených uterákov zabezpečuje UPJŠ Prírodovedecká fakulta prostredníctvom oprávneného právneho subjektu.

Čl. 5

Posudzovanie vhodnosti osobného ochranného pracovného prostriedku

- 5.1** UPJŠ Prírodovedecká fakulta v súčinnosti s technikom BOZP posudzuje riziko a hodnotí nebezpečenstvá, na základe ktorých vypracuje vlastný zoznam nebezpečenstiev a zoznam osobných ochranných pracovných prostriedkov za účelom poskytnúť vhodné osobné ochranné pracovné prostriedky svojim zamestnancom.
- 5.2** Zamestnancom sa poskytujú osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré sú certifikované podľa osobitného predpisu.

Čl. 6

Používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov

- 6.1** UPJŠ Prírodovedecká fakulta v zastúpení vedúceho zamestnanca príslušného ústavu, účelového pracoviska alebo pracoviska v súčinnosti s technikom BOZP oboznámi svojho zamestnanca s nebezpečenstvami, pred ktorými ho používanie poskytnutého osobného ochranného pracovného prostriedku má chrániť a poučí ho o správnom používaní a podľa potreby poskytne mu aj praktický výcvik.

Čl. 7

Povinnosti zamestnanca

- 7.1** Zamestnanec je povinný používať osobné ochranné pracovné prostriedky určeným spôsobom, na určené účely, po celý čas trvania nebezpečenstva a v súlade s pokynmi na používanie, ktoré mu UPJŠ Prírodovedecká fakulta v súčinnosti s technikom BOZP poskytla pri školeniach.
- 7.2** Zamestnanec zodpovedá za úmyselné poškodenie alebo stratu osobného ochranného pracovného prostriedku.

Čl. 8

Záverečné ustanovenia

- 8.1** Smernica o poskytovaní osobných ochranných pracovných prostriedkov nadobúda účinnosť a platnosť dňom jej podpísania dekanom Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Prírodovedeckej fakulty.
- 8.2** Zmena ustanovení tejto smernice, ak to vyplynie zo zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov, bude vykonaná formou doplnku k tejto smernici.
- 8.3** Smernica je zverejnená na stránke AIS Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Prírodovedeckej fakulty.

Prílohy:

Príloha č. 1 – Zoznam nebezpečenstiev na UPJŠ Prírodovedeckej fakulte

Príloha č. 2 – Zoznam prác, pri ktorých sa poskytuje osobné ochranné pracovné prostriedky

Príloha č. 3 – Zoznam ďalších kritérií na výber OOPP

Príloha č. 4 – Zoznam poskytovaných OOPP pre jednotlivé profesie

Čl. 9**Zrušujúce ustanovenie**

- 9.1** Zrušuje sa Smernica pre poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov pre zamestnancov Prírodovedeckej fakulty UPJŠ, č.j. 321/2004-sekr. zo dňa 1.4.2004, vypracovaná v zmysle nariadenia vlády SR č. 504/2002 Z.z. o podmienkach poskytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov v súlade so zákonom NR SR č. 330/1996 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

doc. RNDr. Pavol Sovák, CSc. v.r.
dekan fakulty

Košice, 1.8.2007

Vypracovala: Mária Lukáčová, technička BOZaPO

Zoznam nebezpečenstiev na UPJŠ Prírodovedeckej fakulte

Nebezpečenstvá, ktoré vzhľadom na charakter ich účinkov, čas expozície a množstvo, napríklad koncentráciu alebo dávku, môžu poškodiť zdravie alebo obťažnosť pri práci a možno sa pred nimi chrániť osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami, sú najmä:

1. Fyzikálne nebezpečenstvá

- 1.1 Poloha pracoviska vo vzťahu k povrchu zeme, napríklad vo výške, v hĺbke, pod zemou (v jaskyni) a k inému pracovisku, napríklad v jeho blízkosti.
- 1.2 Nevhodný povrch podláh a komunikácií spôsobujúcich pády osôb, napríklad ich šikmosť, šmykľavosť, nerovnosť.
- 1.3 Tlak úder, rez, seknutie, pichnutie, bodnutie, odretie pri pohyblivých strojoch, mechanizmoch a ich častiach, na materiáloch, polotovaroach a výrobkoch, s ktorými sa manipuluje, na ostrých hranách, rohoch, drsných povrchoch.
- 1.4 Oheň, horúce alebo chladné látky (plynné, kvapalné, tuhé) a predmety, ich povrchová teplota.
- 1.5 Výbušnosť.
- 1.6 Odletujúce a padajúce predmety.
- 1.7 Ionizujúce žiarenie.
- 1.8 Laserové žiarenie.
- 1.9 Ultrafialové žiarenie.
- 1.10 Elektrický prúd a napätie.
- 1.11 Pevné alebo kvapalné aerosóly vo vzduchu.
- 1.12 Vlhkosť vzduchu.
- 1.13 Teplota vzduchu a jej rýchle zmeny
- 1.14 Nedostatočná rozoznateľnosť, napríklad osôb alebo zariadení vzhľadom na pozadie.

2. Chemické nebezpečenstvá

- 2.1 Plyny, pary, aerosóly, pevné látky, kvapalné látky a ich účinky – toxické, žieravé, dráždivé, senzibilizujúce, karcinogénne, mutagénne, teratogénne.

3. Biologické nebezpečenstvá

- 3.1 Rastliny.
- 3.2 Živočíchy, napríklad laboratórne zvieratá, hmyz.
- 3.3 Patogénne mikroorganizmy, napríklad baktérie, vírusy, huby, parazity.

4. Iné

- 4.1 Nevhodná pracovná poloha.
- 4.2 Neprimeraná fyzická (statická alebo dynamická) záťaž.

Zoznam prác, pri ktorých sa poskytujú osobné ochranné pracovné prostriedky

Práce, pri ktorých sa poskytujú a používajú osobné ochranné pracovné prostriedky, ak sa pri ich vykonávaní vyskytujú nebezpečenstvá, ktoré môžu poškodiť zdravie zamestnanca, sú najmä

1. Ochrana hlavy

a) ochranná čiapka

- 1.1 pohyblivých zariadeniach a ich častiach,
- 1.2 pri práci v prostredí s nebezpečenstvom infekcie,

b) ochranná prilba

- 1.3 pri stavebných prácach,
- 1.4 pri práci v jamách a stiesnených priestoroch (terénne práce ÚBEV, ÚG),
- 1.5 pri práci vo výškach
- 1.6 v kotolniciach.

2. Ochrana sluchu

a) chránič sluchu

- 2.1 pri práci v blízkosti kompresorov,

3. Ochrana zraku a tváre

a) ochranné okuliare, štít na ochranu tváre, kukla

- 3.1 pri zváraní, brúsení, rozbrusovaní,
- 3.2 pri dlabaní a sekaní,
- 3.3 pri práci so vstreľovacím náradím, s vŕtacím náradím,
- 3.4 pri odstraňovaní častí materiálu alebo pri práci, pri ktorej vzniká odpad (úlomky, triesky, prach),
- 3.5 pri práci s kyselinami a zásadami, ich roztokmi, dezinfekčnými látkami a žieravými čistiacimi prostriedkami, práci s biologickými materiálmi a liečivami,
- 3.6 pri práci s lasermi, žiarením, silným svetelným žiarením.

4. Ochrana dýchacích orgánov

a) ochranné rúško, maska, respirátor, dýchací prístroj

- 4.1 pri práci s nebezpečnými látkami,
- 4.2 pri nanášaní náterových látok,
- 4.3 pri strojovom brúsení dreva,
- 4.4 pri zariadeniach s vysokou prašnosťou,
- 4.5 pri práci v archívoch.

5. Ochrana horných končatín

a) ochranné rukavice

- 5.1 pri práci s materiálmi so zvýšenou alebo s zníženou teplotou,
- 5.2 pri práci s chemickými látkami, napríklad kyselinami a zásadami, ich roztokmi, dezinfekčnými a čistiacimi prostriedkami,
- 5.3 pri zváraní,
- 5.4 pri manipulácii s predmetmi, ktoré majú ostré hrany, s výnimkou prác, pri ktorých je nebezpečenstvo zachytenia rukavíc,
- 5.5 pri práci s rádioaktívnymi látkami, so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- 5.6 pri práci s biologickými materiálmi, so škodlivinami a v prostredí s nebezpečenstvom infekcie.

6. Ochrana dolných končatín

a) ochranná obuv s podrážkami odolnými proti prepichnutiu a prerezaniu

- 6.1 pri práci v lese (terénne práce ÚBEV, ÚG),
- 6.2 pri nádvorných prácach,
- 6.3 pri prácach v skladoch,
- 6.4 pri práci v kotolniciach,
- 6.5 pri údržbe a oprave strojov,
- 6.6 pri údržbárskych prácach,
- 6.7 pri doprave,

b) ochranná obuv proti šmyku

- 6.8 pri práci na šmykľavej, napríklad vlhkej podlahe,

c) ochranná obuv, ktorú možno rýchlo a ľahko vyzuť

- 6.9 pri práci s nebezpečenstvom preniknutia agresívnych látok,

d) ortopedická obuv (proti statickej záťaži)

- 6.10 pri práci, pri ktorej sa prevažne stojí alebo pohybuje,

e) ochranná obuv proti vlhku a chladu

- 6.11 pri práci vo vlhkom a chladnom prostredí,

d) ochranná obuv proti prieniku agresívnych látok

- 6.12 pri práci v chemickom laboratóriu.

7. Ochrana trupu

a) zástera odolná proti prerezaniu, prebodnutiu, vystužená

- 7.1 pri rezaní dreva na kotúčovej píle (dielenské práce)

b) kožená zástera

- 7.2 pri zváraní,

c) špeciálna zástera

- 7.3 pri práci v ionizujúcom žiarení,

d) gumená alebo pogumovaná zástera

- 7.4 pri práci s jedmi, žieravinami, rozpúšťadlami,

- 7.5 pri práci s biologickými materiálmi,

- 7.6 pri práci s kvapalinami.

8. Ochrana celého tela

a) ochranný odev

- 8.1 pri práci s chemickými látkami, napríklad s kyselinami a zásadami, ich roztokmi, s dezinfekčnými a čistiacimi prostriedkami,

- 8.2 pri práci na pracovisku so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (s rádioaktívnymi látkami),

- 8.3 pri práci s biologickými materiálmi,

b) odev chrániaci pred nepriaznivým počasím

- 8.4 pri práci vonku v daždivom a chladnom počasí

c) výstražný odev alebo vesta

- 8.5 pri práci, pri ktorej musia byť zamestnanci zreteľne viditeľní (vrátnici, šofér),

d) ochranné zariadenie proti pádu, bezpečnostné lano, popruh

- 8.6 pri práci vo výškach, nad priehlbňami,

e) ohňovzdorný ochranný odev

- 8.7 pri práci v prostredí s možnosťou výbuchu a požiaru,

- 8.8 pri zváraní v obmedzených priestoroch.

9. Ochrana kože

a) ochranný krém

- 9.1 pri spracúvaní materiálov na povrchovú úpravu (drevených, kovových a iných predmetov),
- 9.2 pri manipulácii s chemickými látkami a chemickými prípravkami,
- 9.3 pri práci vo vlhkom prostredí.

10. Iné

a) bielizeň a ponožky

- 10.1 pri práci v chlade,
- 10.2 pri práci s biologickými faktormi,
 - a) osobný dozimeter pri práci v kontrolovanom pásme***
 - b) chránič štítnej žľazy***

- 10.3 pri práci v röntgenovom žiarení.

a) gumový izolačný koberec

- 10.4 pri elektrikárskych prácach

**Zoznam ďalších kritérií
na výber osobného ochranného pracovného prostriedku**

<i>Nebezpečenstvá</i>	<i>Príčiny a druh nebezpečenstiev</i>	<i>Kritériá a opatrenia na bezpečnosť</i>
1. Ochranná prilba		
Mechanické	- padajúce predmety, nárazy	- schopnosť tlmiť nárazy
2. Ochranné okuliare a štítny na ochranu tváre		
Mechanické	- čiastočky (črepiny, triesky, vystreknutá kvapalina)	- mechanická odolnosť
Chemické	- podráždenie spôsobené plynmi, parami, aerosólmi, pevnými látkami a kvapalnými látkami	- tesnosť, bočná ochrana a chemická odolnosť
Žiarenie	- technické zdroje infračerveného žiarenia, viditeľného svetla, ultrafialového žiarenia a ionizujúceho žiarenia, laserových lúčov	- filtračné vlastnosti zorníkov (skiel), tesnosť obruby zabezpečujúca ochranu pred žiarením, obruba neprepúšťajúca žiarenie
3. Prostriedok na ochranu dýchacích orgánov		
Pôsobenie nebezpečných látok vo vdychovanom vzduchu	- pevné a kvapalné látky (častice) znečisťujúce vzduch (prach, dym, aerosóly, plyn, para - plyny a pary znečisťujúce vzduch	- filter na zachytávanie častíc s potrebnou účinnosťou zodpovedajúcou koncentrácií, toxicite, riziku a veľkosti častíc - výber vhodného druhu protiplynového filtra a stupňa filtrácie, ktoré zodpovedajú koncentrácií, toxicite, riziku, požadovanej dobe používania a povahe práce
4. Ochranné rukavice		
Všeobecné	- kontaktom, - namáhaním pri použití	- zakrytie pokožky - odolnosť proti roztrhnutiu, predĺženiu a odieraniu.
Mechanické	- drsné, špicaté, ostré predmety - náraz, úder	- odolnosť proti preniknutiu, prepichnutiu, prerezaniu - tlmiace vlastnosti
Tepelné	- horúce resp. chladné materiály, teplota okolia - kontakt s otvoreným plameňom, - účinky prei zvaračských prácach	- izolácia proti teplu a chladu - nehorľavosť, odolnosť proti plameňu - ochrana a odolnosť proti žiareniu
Elektrické	- elektrické napätie	- elektrická izolácia
Chemické	- účinky chemikálií	- nepriepustnosť, odolnosť
Kontaminácia	- kontakt s rádioaktívnymi látkami	- nepriepustnosť, ľahká dekontaminovateľnosť, odolnosť

<i>Nebezpečenstvá</i>	<i>Príčiny a druh nebezpečenstiev</i>	<i>Kritériá a opatrenia na bezpečnosť</i>
5. Ochranná obuv		
Mechanické	- pád ako dôsledok pošmyknutia	- protišmykové vlastnosti
Elektrické	- nízke a stredné napätie - statická elektrina	- elektrická izolácia - zvod statického náboja
Tepelné	- chlad	- tepelná izolácia proti chladu
Chemické	- škodlivé, nebezpečné kvapaliny alebo prach	- nepriepustnosť, odolnosť
Nadmerná záťaž	- nadmerné státie alebo chôdza	- tvarovanie našľapnej časti obuvi
6. Ochranný odev		
Mechanické	- drsné, špicaté, ostré predmety	- odolnosť proti preniknutiu
Tepelné	- kontakt s otvoreným plameňom - účinky pri zvaračských prácach	- nehorľavosť, odolnosť proti plameňu - ochrana a odolnosť proti žiareniu
Chemické a biologické	- chemické a biologické účinky	- nepriepustnosť, odolnosť proti chemickým a biologickým účinkom
Vlhkosť	- priepustnosť vody	- nepriepustnosť proti vode
Kontaminácia	- kontakt s rádioaktívnym materiálom	nepriepustnosť, ľahká dekontaminovateľnosť, odolnosť
7. Osobný ochranný pracovný prostriedok proti pádu		
Náraz	- pád z výšky a do hĺbky - nestabilita	- odolnosť a vhodnosť OOPP a miesta upevnenia alebo ukotvenia

Zoznam poskytovaných OOPP pre jednotlivé profesie

Dekanát:

- vrátnik - informátor,
- doručovateľka,
- archivárka,
- skladníčka kancelárskych potrieb, čistiacich potrieb a osobných ochranných pracovných prostriedkov,
- vodič osobného motorového vozidla,
- prevádzkový elektrikár,
- stolár,
- maliar,
- vodár,
- upratovačka,
- pomocná sila v kuchyni.

Ústav geografie:

- pedagogický zamestnanec vykonávajúci terénny výskum.

Ústav chemických vied:

- zamestnanec anorganického laboratória,
- zamestnanec biochemického laboratória,
- zamestnanec organického laboratória,
- zamestnanec fyzikálneho laboratória,
- zamestnanec analytického laboratória,
- zamestnanec laboratória so zameraním na prácu s ionizujúcim žiarením,
- upratovačka.

Ústav biologických a ekologických vied:

- zamestnanec laboratória Katedra genetiky, Katedry botaniky, Katedry bunkovej biológie, Katedry zoológie, Katedra fyziológie živočíchov,

Ústav fyzikálnych vied:

- zamestnanec chemického laboratória Katedry biofyziky,
- zamestnanec biologického laboratória Katedry biofyziky,
- zamestnanec laserového laboratória Katedry biofyziky,
- zamestnanec elektrotechnického laboratória Katedry fyziky kondenzovaných látok,
- zamestnanec fyzikálneho laboratória nízkych teplôt Katedry fyziky kondenzovaných látok,
- zamestnanec chemicko-technologického laboratória Katedry fyziky kondenzovaných látok,
- zamestnanec laboratória so zameraním na prácu s ionizujúcim žiarením Katedry jadrovej fyziky,
- zamestnanec ÚFV - zvárač